

MÜNDƏRİCAT

Ön söz	7
Müəllifdən	8

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİ

FƏSİL 1

DİŞİN DAYAQ APARATININ MORFOFUNKSIONAL XARAKTERİSTİKASI.....9

1.1. Diş əti.....	9
1.2. Periodont.....	13
1.3. Sement	14
1.4. Alveol sümüyü	15
1.5. Parodontun qan təchizatı	16
1.6. Parodontun limfa sistemi	17
1.7. Parodontun innervasiyası.....	17
1.8. Parodontun funksiyaları.....	17
1.9. Parodont toxumalarının yaşla əlaqədar dəyişiklikləri.....	18
1.10. Ağız suyu	19

FƏSİL 2

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİNİN TƏSNİFATI.....21

FƏSİL 3

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİ OLAN XƏSTƏLƏRİN MÜAYİNƏ ÜSULLARI.....25

3.1. Klinik müayinə üsulları	26
3.2. Parodont xəstəliklərinin indeks diaqnostikası	28
3.2.1. Gigiyenik indekslər.....	29
3.2.2. Diş ətində iltihab olmasını müəyyən edən indekslər	30
3.2.3. Kombinə edilmiş parodontal indekslər	31
3.3. Parodontologiyada rentgenoloji müayinələr	35
3.4. Laborator müayinə üsulları	36
3.4.1. Diş əti mayesinin parametrlərinin təyini	36
3.4.2. Yasinovski sınağı (Y.V. Laxtın (1990) modifikasiyasında)	37
3.4.3. Eksfoliativ sitologiya.....	38
3.4.4. Periferik qanın müayinəsi	38
3.5. Parodont xəstəliklərinin funksional diaqnostikası	38

FƏSİL 4

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİNİN ETİOLOGİYASI VƏ PATOGENEZİ..... 41

FƏSİL 5

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİNİN KLİNİK VƏ PATOMORFOLOJİ XARAKTERİSTİKASI..... 49

5.1. Gingivit	49
5.1.1. Kataral gingivit	50
5.1.2. Hipertrofik gingivit.....	51
5.1.3. Xorali-nekrotik gingivit	53
5.2. Parodontit	55
5.2.1. Parodontitin tipik forması.....	55
5.2.2. Parodontitin aqressiv formaları	57
5.3. Parodontoz.....	59
5.3.1. Diş ətinin resessiyası	61
5.4. Parodontun idiopatik xəstəlikləri	63
5.4.1. Desmodontoz.....	64
5.4.2. Akatalaziya	65
5.4.3. Papiyon-Lefevr sindromu	65
5.4.4. X histiositozlar	66
5.4.5. Keratinli retikulohistiositoz (Qoşə xəstəliyi)	67
5.4.6. Şəkərli diabet.....	67
5.5. Parodontomalar	68
5.5.1. Diş ətinin fibromatozu	68
5.5.2. Epulis	69
5.5.3. Parodontal kista	70

FƏSİL 6

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİNİN MÜALİCƏSİ..... 71

6.1. Gingivitin müalicəsi	71
6.2. Parodontitin müalicəsi	74
6.2.1. Parodontitin yerli konservativ müalicəsi	75
6.2.2. Parodont xəstəlikləri zamanı müvəqqəti şinalama	77
6.2.3. Parodontitin cərrahi müalicəsi	79
6.2.4. Parodontitin aqressiv formasının müalicəsi	83
6.2.5. Fiziki müalicə üsulları.....	83
6.2.6. Parodontitin ümumi müalicəsi.....	84
6.3. Parodontozun müalicəsi.....	87
6.4. Parodontun idiopatik xəstəlikləri zamanı stomatoloqun taktikası	88

FƏSİL 7

PARODONT XƏSTƏLİKLƏRİ ZAMANİ PROFİLAKTİK YARDIMIN TƏŞKİLİ 89

7.1. Parodont xəstəliklərinin profilaktikası	89
7.2. Parodont patologiyası olan xəstələrin dispanserizasiyası	90

ORAL MUKOZA XƏSTƏLİKLƏRİ

Fəsil 8

ORAL MUKOZANIN QURULUŞU.....93

8.1. Oral mukozanın histoloji quruluşu	93
8.2. Oral mukozanın müxtəlif sahələrinin quruluş xüsusiyyətləri.....	96
8.3. Oral mukozanın funksiyaları	99
8.4. Oral mukozanın yaş xüsusiyyətləri.....	100

FƏSİL 9

ORAL MUKOZA XƏSTƏLİKLƏRİ ZAMANI XƏSTƏLƏRİN MÜAYİNƏ XÜSUSİYYƏTLƏRİ.....101

9.1. Əsas müayinə üsulları	101
9.1.1. Sorğu və xəstəyə baxış.....	101
9.1.2. Oral mukozanın və dodaqların qırmızı haşiyəsinin zədələnmə elementləri	104
9.2. Köməkçi müayinə üsulları	111
9.2.1. Funksional diaqnostika	111
9.2.2. Laborator müayinə üsulları	113

FƏSİL 10

ORAL MUKOZA XƏSTƏLİKLƏRİNİN TƏSNİFATI117

FƏSİL 11

ORAL MUKOZANIN TRAVMATİK ZƏDƏLƏNMƏLƏRİ119

11.1. Mexaniki travma	119
11.2. Kimyəvi zədələnmələr.....	124
11.3. Fiziki travma.....	125
11.4. Leykoplakiya	129
11.5. Ağ süngəri nevus (Paşkovun yumşaq leykoplakiyası).....	133

FƏSİL 12

ORAL MUKOZANIN İNFEKSION XƏSTƏLİKLƏRİ..... 135

12.1. Virus xəstəlikləri	136
12.1.1. Sadə herpes.....	136
12.1.2. Kəmərləyici dəmrov.....	142
12.1.3. Herpangina	144
12.1.4. Dabaq.....	145
12.1.5. Kəskin respirator virus infeksiyaları	146
12.1.6. İnfeksion mononukleoz.....	146
12.1.7. Virus ziyilləri	147
12.1.8. Ağız boşluğunda İİV-infeksiya.....	148
12.2. Bakterial infeksiyalar	154
12.2.1. Vərəm.....	154
12.2.2. Vensanın xoralı-nekrotik gingivostomatiti.....	157
12.2.3. Piogen infeksiya	161
12.2.4. Sifilis.....	163
12.2.5. Qonokok stomatiti.....	170
12.3. Göbələk zədələnmələri.....	171

FƏSİL 13

ALLERGIK XƏSTƏLİKLƏR 178

13.1. Tez tipli allergik reaksiyalar	181
13.1.1. Anafilaktik şok.....	181
13.1.2. Kvinkenin angionevrotik ödəmi	185
13.2. Ləng tipli allergik reaksiyalar	186
13.2.1. Dərman allergiyası	186
13.3. Çoxformalı ekssudativ eritema	191
13.4. Epidermal toksiki nekroliz (Layel sindromu)	196
13.5. Xronik residivləşən aftoz stomatit	198
13.6. Behçet sindromu	204
13.7. Şeqren sindromu	205

FƏSİL 14

EKZOGEN İNTOKSİKASİYALAR ZAMANI AĞIZ BOŞLUĞUNDA DƏYİŞİKLİKLƏR..... 208

14.1. Qurğuşunla intoksikasiya	208
14.2. Civə ilə intoksikasiya	210
14.3. Bismutla intoksikasiya	211
14.4. Arsenlə intoksikasiya	212
14.5. Qızılla intoksikasiya.....	213

FƏSİL 15

SİSTEM XƏSTƏLİKLƏRİ VƏ MADDƏLƏR MÜBADİLƏSİNİN POZULMALARI ZAMANI ORAL MUKOZADA DƏYİŞİKLİKLƏR.....214

15.1. Mədə-bağırsaq traktı xəstəliklərinin ağız boşluğunda təzahürləri	214
15.2. Hipo- və avitaminozlar zamanı oral mukozada dəyişikliklər	219
15.3. Endokrin xəstəliklər zamanı oral mukozada dəyişikliklər	226
15.4. Ürək-damar sistemi xəstəliklərinin ağız boşluğunda təzahürləri	232
15.5. Qanyaradıcı sistemin xəstəlikləri zamanı oral mukozada dəyişikliklər.....	233
15.5.1. Leykoz	233
15.5.2. Aqranulositoz	235
15.5.3. Trombositopenik purpura.....	236
15.5.4. Polisitemiya.....	236
15.5.5. Anemiya	237
15.6. Sinir sistemi xəstəlikləri zamanı ağız boşluğu selikli qişasında dəyişikliklər	240
15.6.1. Qlossalgiya.....	240
15.6.2. Üz simpatalgiyaları	244
15.6.3. Psixalgiya	245
15.6.4. Dad hissiyyatının pozulması	246
15.6.5. Salivasiyanın pozulması	248

FƏSİL 16

DERMATOZLAR ZAMANI AĞIZ BOŞLUĞUNDA DƏYİŞİKLİKLƏR 250 |

16.1. Qırmızı yastı dəmrov.....	250
16.2. Qırmızı qurdeşənəyi.....	260
16.3. Pemfiquis	263
16.4. Pemfiqoid.....	266
16.5. Dürinqin herpes formalı dermatiti.....	268

FƏSİL 17

DİL XƏSTƏLİKLƏRİ VƏ ANOMALİYALARI 270 |

17.1. Deskvamativ qllossit.....	270
17.2. Tüklü dil	272
17.3. Rombvari qllossit	273
17.4. Dilin anomaliyaları	275
17.4.1. Büküşlü dil.....	275

FƏSİL 18

XEYLİTLƏR 277 |

18.1. Eksfoliativ xeylit	277
18.2. Qlandulyar xeylit.....	279
18.3. Allergik-kontakt xeylit.....	281
18.4. Meteoroloji xeylit	282
18.5. Aktinik xeylit	283
18.6. Dodaqların xroniki çatı.....	284
18.7. Atopik xeylit.....	285
18.8. Ekzematöz xeylit	287
18.9. Rossolimo-Melkersson-Rozental sindromu zamanı makroxeylit.....	288

FƏSİL 19

ORAL MUKOZANIN VƏ DODAQLARIN QIRMIZI HAŞİYƏSİNİN XƏRÇƏNGÖNÜ XƏSTƏLİKLƏRİ..... 290 |

19.1. Bouen xəstəliyi və Keyr eritroplaziyası.....	291
19.2. Dodağın qırmızı haşiyəsinin ziyilli prekanserozu.....	292
19.3. Manqanottinin abraziv prekanseroz xeyliti	294
19.4. Dodaqların qırmızı haşiyəsinin məhdud xərçəngönü hiperkeratozu.....	295
19.5. Papilloma	296
19.6. Dəri buynuzu	297
19.7. Keratoakantoma	298
19.8. Xərçəngönü xəstəliklərin profilaktikası.....	299

İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT 300 |